

School oorzaak taalachterstand

Kinderen met een taalachterstand moeten op de basisschool lessen Nederlands krijgen van speciaal opgeleide leerkrachten, meent **Josée Coenen**.

In het tv-programma *Zomergasten* van afgelopen zondag sprak minister Plasterk zijn verbazing uit over de gebrekkige beheersing van het Nederlands van een 18-jarige Marokkaan, geboren in Slotervaart, Amsterdam. Hij vergeleek deze met zijn Duitstalige vader die op 11-jarige leeftijd, afkomstig uit een goed milieu, naar Nederland kwam en binnen een mum van tijd Nederlands sprak.

Plasterk benadrukte het belang van Nederlands leren en zei dat als allochtone kinderen met een achterstand in het Nederlands op school komen en deze met een tweejarige achterstand weer verlaten, er iets mis is. Maar wát is er mis? Velen denken dat de oplossing ligt in het thuis Nederlands spreken, of in gemengde scholen, of in dure vroeg- en voorschoolse projecten. Aan deze denkwijze liggen misvattingen ten grondslag die een oplossing in de weg staan.

Als we de situatie van Plasterks vader vergelijken met die van de Amsterdamse Marokkaan, dan zien we dat de Duitse Plasterk zijn moedertaal al grotendeels beheerste voordat hij naar Nederland kwam. Bovendien zat hij ingebed in een verbaal sterk ontwikkeld milieu waar ongetwijfeld veel gelezen werd. De Marokkaan daarentegen, veelal Berbersprekend, is op 4-jarige leeftijd nog maar net begonnen met het verwerven van zijn moedertaal, een proces dat tien tot twaalf jaar duurt.

Kijken we naar de Nederlandstalige contacten, dan zien we Plasterks vader ondergedompeld wor-

Kinderen van groep 6 van een basisschool in Arnhem. Het artikel gaat niet over deze kinderen. Foto Marcel van den Bergh / de Volkskrant

den in een Nederlandstalige omgeving, waardoor hij het Nederlands op een natuurlijke wijze kon verwerven. De Marokkaan uit Slotervaart daarentegen heeft nauwelijks contacten met Nederlandstalige leerlingen of met andere Nederlanders in de buurt; hij komt op een zwarte school en de enige Nederlandssprekenden die hij ontmoet, zijn de leerkrachten.

Dan zit onze Marokkaan op school en volgt hij het onderwijs in het Nederlands. Omdat hij het Nederlands niet beheerst, gaat er veel langs hem heen. Bovendien ontvangt hij geen specifieke Nederlandse les die het hem mogelijk zou maken het onderwijs te volgen. Vandaar dat hij de basisschool met twee jaar achterstand verlaat. Daarna gaat hij wellicht naar het vmbo en valt daar misschien al snel uit, omdat hij het aanvangsniveau niet beheerst.

De verbazing van Plasterk wekt enige verbazing, want dit proces is voor veel allochtone kinderen al jaren aan de gang en is door deskundigen ook al jaren gesignaleerd.

De oplossing is niet gelegen in gemengde scholen, want de al-

lochtone kinderen moeten nog steeds Nederlands leren om het onderwijs te kunnen volgen; ook niet in verandering van de samenstelling van buurten, wat jaren in beslag neemt; en evenmin in de vroeg- en voorschoolse projecten, omdat die zich richten op de eerste fase van Nederlandse taalverwerving en meestal geen vervolg krijgen op de basisschool.

Nee, de oplossing is het geven van specifieke lessen Nederlands, gedurende de hele basisschool, door hiervoor opgeleide leerkrachten. Hiervoor heeft het ministerie van Onderwijs in 1993 een speciale opleiding voor leerkrachten ingesteld. Het aantal inschrijvingen voor die opleiding is echter zo gering dat deze vorig jaar niet kon doorgaan. Als dat zo blijft, zullen de taalproblemen van allochtone leerlingen nog lang blijven voortbestaan.

Josée Coenen is docent Nederlands aan de Hogeschool IPABO te Amsterdam en coördinator van de post hbo-opleiding leraar Nederlands aan anderstalige leerlingen in het primair onderwijs.